VOL. 2 ELKE WEEK IN HET NEDERLANDS O NEERLANDÊS QUE OS NEERLANDESES LEEM WEEK VAN 2 TOT EN MET 8 NOVEMBER 2026

De Lucerna

WEEKBLAD IN HET NEDERLANDS VOL.2 KLIMAATWEEK SPEELRONDE 12

TEXTOS EM NEERLANDÊS EXPLICAÇÕES EM PORTUGUÊS — A EDIÇÃO PARA OS LEITORES DE LÍNGUA PORTUGUESA

DEZE WEEK IS DE KLIMAATWEEK!

Van maandag 2 tot en met zondag 8 november doet heel Nederland mee: bomen planten, energie besparen, fietsen.

SEMANA DO CLIMA

Todo o país participa ver página 2

HET NIEUWS Manchete

Nederland in de Klimaatweek: bomen, musea en voetbal

Van de redactie van De Lucerna Leesniveau: A2

Van maandag 2 tot en met zondag 8 november is het Klimaatweek in Nederland. Gemeenten in het hele land organiseren acties: bomen planten, energie besparen, de fiets nemen in plaats van de auto. Iedereen kan meedoen.

In Coevorden, in Drenthe, deelt de gemeente op zaterdag 7 november 200 biologisch geteelde bomen en struiken uit. De herfst is de beste tijd om te planten, zeggen de organisatoren: de grond is nog zacht en de jonge boom kan rustig wortelen.

Het weer hoort bij deze week: de waarschuwingen van het KNMI zijn tegenwoordig lokaal – voor jouw eigen omgeving, niet voor een hele provincie. De codes zijn geel, oranje en rood (pagina 2 en 6).

Cultuur is er ook: zaterdagavond 7 november is het Museumnacht in Amsterdam (meer dan 70 musea open tot 02:00 uur) en in Den Haag is het Crossing Border Festival, van dinsdag tot en met zondag.

Sport: speelronde 12 van de Eredivisie, met zondag Heerenveen tegen Feyenoord (11:15 uur) en Twente tegen Ajax (13:30 uur). En wie zondagavond thuis blijft, kijkt misschien naar Expeditie Robinson (pagina 5).

Nota — de Klimaatweek = Semana do Clima • de boom planten = plantar uma árvore • besparen = poupar • de waarschuwing = aviso.

DE WEEK IN CIJFERS Em números

7 – de dagen van de Klimaatweek (os dias da Semana do Clima)

200 – de bomen en struiken die Coevorden zaterdag uitdeelt (as árvores e arbustos que Coevorden distribui no sábado)

70+ – de musea die open zijn op Museumnacht (os museus abertos na Noite dos Museus, mais de 70)

9 – de wedstrijden van speelronde 12 in de Eredivisie (os jogos da rodada 12)

NU JIJ Agora você

A2 1.
De Klimaatweek duurt van maandag 2 tot en met zondag ___ november.

A2 2.
Coevorden deelt op zaterdag ___ bomen en struiken uit.

A2 3.
Museumnacht is op zaterdag ___ november.

A2 4.
Heerenveen – Feyenoord begint zondag om ___ uur.

A2 5.
Twente – Ajax begint zondag om ___ uur.

B1 6.
In de Klimaatweek ___ (planten) veel mensen een boom.

DEZE WEEK ESTA SEMANA

Agenda van de week Eventos da semana

MA 2	Klimaatweek begint
DI 3	Crossing Border, Den Haag
ZA 7	Museumnacht Amsterdam
ZA 7	200 bomen in Coevorden
ZO 8	Twente – Ajax, 13:30 uur

Alle data en tijden staan ook in de artikelen op pagina 2–4.
Veja os artigos das páginas 2–4 para todas as datas e horários.

IN DEZE EDITIE Neste número

Pag. 2 Klimaatweek, stap voor stap A2
Pag. 3 Musea bij nacht en boeken A2→B1
Pag. 4 Voetbal: Europa, ronde 12 B1
Pag. 5 Robinson, ADE, DDW voorbij B1
Pag. 6 De codes van het KNMI B2
Pag. 7 Woorden van de week A2→B2
Pag. 8 Oefeningen en antwoorden alle

HET WOORD VAN DE WEEK

«het klimaat»
het weer en de natuur om ons heen, over een lange tijd. De Klimaatweek gaat over ons klimaat.
«Clima»: o tempo e a natureza a longo prazo.

Een herfstbos in november. De herfst is de beste tijd om een boom te planten: de grond is nog zacht en de jonge boom kan rustig wortelen. (Pagina 2)
Foto: Vovogov90 — CC0

NOG MEER DEZE WEEK

PAN Amsterdam (kunst en antiek, RAI) loopt nog tot en met zondag 8 november. En in Zaandam is op 7 en 8 november de Mega Snuffelmarkt, met zo'n 250 kramen.

Tweedehands kopen is klimaatvriendelijk: wat al bestaat, hoeft niet opnieuw gemaakt te worden.

IN HET KORT Em resumo

DE KLIMAATWEEK • P.2
2–8 november. Coevorden deelt zaterdag 200 bomen uit.

DE MUSEA • P.3
Zaterdagavond Museumnacht: 70+ musea open tot 02:00 uur.

HET VOETBAL • P.4
Zondag: Twente – Ajax 13:30, Heerenveen – Feyenoord 11:15.

BLIKSEMQUIZ Quiz relâmpago

Leia a página 1 e escolha a resposta certa respostas na página 8

A2 7.
De Klimaatweek duurt… A. 5 dagen · B. 7 dagen · C. 9 dagen

A2 8.
Coevorden deelt zaterdag uit… A. 100 bomen · B. 200 bomen en struiken · C. 70 musea

A2 9.
Museumnacht is in… A. Rotterdam · B. Den Haag · C. Amsterdam

A2 10.
Twente – Ajax begint zondag om… A. 11:15 uur · B. 13:30 uur · C. 15:45 uur

De Klimaatweek: wat kun jij doen?

Van de redactie van De Lucerna Leesniveau: A2

De Klimaatweek is een week waarin heel Nederland nadenkt over het klimaat: het weer, de natuur en de energie die wij gebruiken. Gemeenten, scholen en bedrijven organiseren acties. Iedereen kan meedoen – ook jij.

De makkelijkste actie is een boom planten. In de herfst is de grond nog zacht en kan een jonge boom goed wortelen. In Coevorden deelt de gemeente op zaterdag 7 november 200 biologisch geteelde bomen en struiken uit, van 13:00 tot 16:00 uur, op de Fair Groen Coevorden in Zweeloo.

Een tweede actie is energie besparen: korter douchen, de verwarming één graad lager zetten, de fiets nemen in plaats van de auto. Kleine stappen, zeggen de organisatoren, maar samen maken ze een groot verschil.

En het weer zelf? Het KNMI waarschuwt met kleuren: geel, oranje en rood. Geel betekent: let op, het weer kan gevaarlijk zijn. Oranje: het is gevaarlijk, bereid je voor. Rood: het is zeer gevaarlijk, blijf liever binnen. De waarschuwingen zijn tegenwoordig lokaal: ze gelden voor jouw eigen omgeving, niet voor een hele provincie.

Wat doe jij deze week? Plant een boom, spaar energie of ga met de fiets naar school. En praat erover met je vrienden: het klimaat is van ons allemaal.

DRIE ACTIES VOOR DEZE WEEK

Eén: plant iets groens, al is het maar een struik op je balkon. Twee: bespaar energie, bijvoorbeeld met de verwarming één graad lager. Drie: neem de fiets voor korte ritten – gezond voor jou en goed voor de lucht.

ZO ONTHOUD JE HET A dica

«Geel is let op, oranje is gevaarlijk, rood is blijf binnen.» En de waarschuwing geldt voor jouw eigen omgeving.

Nota — het klimaat = clima • wortelen = criar raízes • besparen = poupar • de verwarming = aquecimento • de waarschuwing = aviso • lokaal = local.

Molens bij Kinderdijk. Wind is al eeuwen een Nederlandse energiebron – nu draaien er ook moderne windmolens op zee.

Foto: Nationaal Archief — CC0

WIST JE DAT?

De Klimaatweek duurt van maandag 2 tot en met zondag 8 november.

Coevorden deelt zaterdag 7 november 200 bomen en struiken uit (13:00–16:00 uur, Zweeloo).

Code geel = let op · oranje = gevaarlijk · rood = zeer gevaarlijk, blijf binnen.

EN JIJ? E você?

En jij? Wat doe jij in de Klimaatweek: een boom planten, energie besparen of fietsen? Schrijf twee zinnen in het Nederlands en stuur ze naar de redactie: de mooiste komen in VOL.3 (pagina 7, «Brieven van lezers»).

O que você faz na Semana do Clima: plantar uma árvore, poupar energia ou andar de bicicleta? Escreva duas frases em neerlandês e envie-as à redação.

DE CODES VAN HET KNMI Códigos do KNMI

O que significa cada cor?

GEEL	let op	O tempo pode ser perigoso: tome cuidado
ORANJE	gevaarlijk	Perigoso: prepare-se
ROOD	blijf binnen	Muito perigoso: fique em casa, se puder
LOKAAL	jouw omgeving	O aviso é para a sua região

Let op: een waarschuwing is geen voorspelling voor het hele land – kijk altijd naar jouw eigen plaats. Meer over de codes lees je op pagina 6.

OEFENINGEN Exercícios da página 2

Respostas na página 8 Níveis misturados: procure pelo número

A BEGRIJPEN

Leia o artigo da página 2 e escolha a resposta certa.

A2 11.
Wat doe je in de Klimaatweek NIET? A. een boom planten · B. energie besparen · C. meer autorijden

A2 12.
Coevorden deelt uit… A. 100 bomen · B. 200 bomen en struiken · C. 200 fietsen

A2 13.
Code rood betekent… A. let op · B. gevaarlijk · C. zeer gevaarlijk, blijf binnen

A2 14.
De waarschuwingen van het KNMI zijn tegenwoordig… A. voor het hele land · B. lokaal, voor je eigen omgeving · C. alleen voor de kust

B ACTIES

Complete com palavras da página 2.

A2 16. Complete
De Klimaatweek duurt ___ dagen.

A2 17. Complete
In de herfst ___ (wortelen) de jonge bomen goed.

A2 18. Complete
Met korter douchen kun je energie ___.

A2 19. Complete
Veel mensen nemen de ___ in plaats van de auto.

A2 15.
Energie besparen is… A. langer douchen · B. de verwarming lager zetten · C. meer autorijden

A2 20. Complete
De bomen in Coevorden worden uitgedeeld in ___.

C CODES EN DATUMS

Complete com os códigos de cor e as datas.

A2 21. Complete
Code ___ betekent: let op.

A2 22. Complete
Code ___ betekent: gevaarlijk, bereid je voor.

A2 23. Complete
De uitdeling in Coevorden begint om ___ uur.

A2 24. Complete
De Klimaatweek eindigt op zondag ___ november.

D WOORDEN

A2 25–28. Ligue palavra-significado

25. de Klimaatweek
26. besparen
27. de waarschuwing
28. lokaal

a. een bericht dat zegt: let op, gevaarlijk weer
b. een week vol acties voor het klimaat
c. voor je eigen omgeving, niet overal
d. minder energie gebruiken

Amsterdam blijft wakker: de Museumnacht

Van de redactie van De Lucerna Leesniveau: A2 → B1

Zaterdagavond 7 november blijft Amsterdam wakker: het is Museumnacht, de 26e editie. Meer dan 70 musea zijn open van 19:00 uur 's avonds tot 02:00 uur 's nachts, met muziek, workshops en rondleidingen. Eén kaartje geeft toegang tot alle deelnemende musea.

Let op: de Museumkaart geldt deze avond niet – je hebt een apart kaartje nodig. Populaire musea werken met tijdsloten: reserveer op tijd, anders sta je in de rij. Veel bezoekers gaan op de fiets van museum naar museum; er rijden ook extra nachtbussen.

In Den Haag is het deze week Crossing Border Festival, van dinsdag tot en met zondag: schrijvers en muzikanten delen het podium. Literatuur en muziek horen bij elkaar, zeggen de organisatoren – een boek kan klinken als een lied, en een lied kan lezen als een verhaal.

En de kunstbeurs PAN Amsterdam in de RAI loopt nog tot en met zondag 8 november: kunst, antiek en design uit alle eeuwen, van oud porselein tot nieuwe meubels.

TWEEDEHANDS IS OOK CULTUUR

In Zaandam is op 7 en 8 november de Mega Snuffelmarkt, met zo'n 250 kramen vol tweedehands spullen: boeken, platen, kleding en speelgoed. Tweedehands kopen is ook klimaatvriendelijk: wat al bestaat, hoeft niet opnieuw gemaakt te worden.

En wie na de markt nog energie heeft, fietst 's avonds naar Amsterdam: daar begint om 19:00 uur de Museumnacht.

Nota — het museum = museu • de rondleiding = visita guiada • het tijdslot = horário marcado • tweedehands = em segunda mão • de beurs = feira, mercado.

Een boot in een Amsterdamse gracht. Tijdens Museumnacht fietst en vaart de stad de hele nacht door.

Foto: W. Punt / Anefo, Nationaal Archief — CC0

MUSEUMNACHT IN CIJFERS

26e editie van Museumnacht, zaterdag 7 november, 19:00–02:00 uur.

Meer dan 70 musea doen mee; de Museumkaart geldt niet.

PAN Amsterdam in de RAI, tot en met zondag 8 november.

OEFENINGEN Exercícios da página 3

Respostas na página 8 Níveis misturados: procure pelo número

A BEGRIJPEN

Leia o artigo da página 3 e escolha a resposta certa.

A2 29. Museumnacht is op... A. vrijdag 6 november · B. zaterdag 7 november · C. zondag 8 november

A2 30. De musea zijn open tot... A. 24:00 uur · B. 02:00 uur · C. 19:00 uur

A2 31. Crossing Border is in... A. Amsterdam · B. Rotterdam · C. Den Haag

A2 32. Crossing Border combineert... A. boeken en muziek · B. voetbal en dans · C. film en eten

A2 33. PAN Amsterdam loopt tot en met... A. zaterdag 7 november · B. zondag 8 november · C. maandag 9 november

B WOORDEN UIT DE TEKST

Complete com as palavras do quadro. Nota: algumas palavras têm de ir para o plural.

museum • rondleiding • tijdslot • tweedehands • beurs

A2 34. Complete
Op Museumnacht zijn meer dan 70 ___ open.

A2 35. Complete
Een ___ laat je de mooiste zalen zien.

B1 36. Complete
Reserveer een ___ voor populaire musea.

B1 37. Complete
Op de Snuffelmarkt koop je ___ spullen.

A2 38. Complete
PAN is een ___ voor kunst en antiek.

C HET PERFECTUM

Complete com o pretérito perfeito. Atenção aos verbos auxiliares hebben/zijn.

B1 39. Complete
De musea ___ (zijn) tot 02:00 uur open.

B1 40. Complete
Wij ___ (kopen) één kaartje voor alle musea.

B1 41. Complete
De schrijvers ___ (voorlezen) hun werk op het podium.

B1 42. Complete
Veel bezoekers ___ (komen) met de fiets.

D REKENEN

Calcule: responda com os números da página 3.

B1 43. Complete
Museumnacht duurt van 19:00 tot 02:00 uur: ___ uur.

B1 44. Complete
PAN Amsterdam loopt van 1 tot en met 8 november: ___ dagen.

B1 45. Complete
Crossing Border duurt van dinsdag 3 tot en met zondag 8 november: ___ dagen.

B2 46. Complete
De Snuffelmarkt heeft zo'n 250 kramen; de helft is ___.

Europa: drie keer feest, twee keer verlies

Van de redactie van De Lucerna Leesniveau: B1

De Europese week is voorbij – en de balans is drie keer feest, twee keer verlies. Ajax won donderdag 22 oktober met 2–0 van Atalanta in de Conference League. Twente won met 4–1 bij Lincoln Red Imps in Gibraltar. AZ won met 4–0 van Ararat-Armenia. NEC verloor: 2–4 bij Dinamo Zagreb.

En woensdag 21 oktober verloor Feyenoord in de Champions League: Real Betis won met 1–0 in Sevilla, door een doelpunt van Isco in de 59e minuut. Feyenoord had wel meer balbezit, maar schoot te weinig op doel.

In de Eredivisie was het zondag 25 oktober ook spannend: PSV en Feyenoord speelden 1–1 gelijk. Ajax won met 2–1 bij Sparta. En Twente won met 2–0 bij AZ. Na 10 ronden staat Feyenoord bovenaan met 24 punten, Ajax heeft 21, en PSV, Twente en AZ hebben elk 20 punten.

Nu speelronde 12. Vrijdagavond: Willem II tegen PEC Zwolle (19:00 uur). Zaterdag: Fortuna tegen Telstar (15:30), ADO tegen Sparta (17:45) en Excelsior tegen Go Ahead Eagles (20:00). Zondag de topper: Heerenveen tegen Feyenoord (11:15) en Twente tegen Ajax (13:30), plus Cambuur tegen PSV, AZ tegen Groningen (15:45) en Utrecht tegen NEC (19:00).

DE STAND NA 10 RONDEN

Feyenoord 24 punten, Ajax 21, PSV 20, Twente 20, AZ 20. Onderaan staan ADO en Telstar met 6 punten en Willem II met 2 punten. Maar er zijn nog 24 ronden te gaan: alles kan nog veranderen.

Nota — de balans = o balanço final • gelijkspelen = empatar • de speelronde = rodada • de topper = o grande jogo • de stand = a classificação.

Het Nederlands elftal in 1912. Voetbal is al meer dan honderd jaar de sport van Nederland.

Foto: Spaarnestad Photo / Wikimedia Commons — publiek domein

HET PROGRAMMA

Donderdag 22 oktober: Ajax – Atalanta 2–0; Twente – Lincoln 4–1; AZ – Ararat 4–0; Dinamo – NEC 4–2.

Woensdag 21 oktober: Real Betis – Feyenoord 1–0.

Zondag 25 oktober: PSV – Feyenoord 1–1; Sparta – Ajax 1–2; AZ – Twente 0–2.

Speelronde 12: vrijdag Willem II – PEC; zondag Heerenveen – Feyenoord (11:15) en Twente – Ajax (13:30).

OEFENINGEN Exercícios da página 4

Respostas na página 8 Níveis misturados: procure pelo número

A BEGRIJPEN

Leia o artigo da página 4 e escolha a resposta certa.

B1 47.
Ajax won donderdag met… A. 1–0 · B. 2–0 · C. 4–1

B1 48.
Twente won bij Lincoln met… A. 2–0 · B. 4–0 · C. 4–1

B1 49.
NEC verloor met… A. 2–4 · B. 4–2 · C. 1–0

B1 50.
Real Betis – Feyenoord eindigde… A. 0–0 · B. 1–0 · C. 0–1

B1 51.
Na 10 ronden staat Feyenoord… A. tweede · B. eerste met 24 punten · C. derde

B WOORDEN UIT DE TEKST

Complete com as palavras do quadro. Atenção às formas verbais.

balans • gelijkspelen • topper • stand • doelpunt

B1 52. Complete
De ___ van de Europese week is: drie keer feest, twee keer verlies.

B1 53. Complete
PSV en Feyenoord ___ (gelijkspelen): 1–1.

B1 54. Complete
Heerenveen – Feyenoord is de ___ van zondag.

B1 55. Complete
Op de ___ staat Feyenoord bovenaan.

B1 56. Complete
Isco maakte het enige ___ van Betis – Feyenoord.

C VERLEDEN TIJD

Complete com o pretérito ou o pretérito perfeito.

B1 57. Complete
Ajax ___ (winnen) donderdag met 2–0.

B1 58. Complete
De bal ___ (gaan) in het doel: 1–0 voor Betis.

B1 59. Complete
Feyenoord ___ (verliezen) met 1–0 in Sevilla.

B2 60. Complete
Veel supporters ___ (komen) naar het stadion.

D WAAR OF NIET WAAR?

B1 61. Verdadeiro ou falso?
Ajax won donderdag met 2–0 van Atalanta. Waar of niet waar?

B1 62. Verdadeiro ou falso?
NEC won met 4–2 bij Dinamo Zagreb. Waar of niet waar?

B1 63. Verdadeiro ou falso?
Twente – Ajax is zondag om 11:15 uur. Waar of niet waar?

B1 64. Verdadeiro ou falso?
Feyenoord staat na 10 ronden bovenaan met 24 punten. Waar of niet waar?

Expeditie Robinson is begonnen!

Van de redactie van De Lucerna Leesniveau: B1

Zondag 1 november begon Expeditie Robinson op RTL 4, om 20:00 uur. Negentien kandidaten leven op een onbewoond eiland. De eerste aflevering is geweest – nu begint het echte spel: vuur maken, eten zoeken, proeven winnen.

De kandidaten slapen buiten en moeten alles zelf doen. Wie een proef verliest, kan naar huis worden gestemd. Wie het langst blijft, wint de expeditie. De kandidaten komen uit Nederland en Vlaanderen, en ze kennen elkaar nog niet allemaal.

Twee festivals zijn intussen voorbij. ADE en de Dutch Design Week sloten allebei op zondag 25 oktober. ADE werd dertig jaar, met meer dan 3.000 artiesten op meer dan 200 locaties in Amsterdam. De Design Week in Eindhoven toonde werk van ongeveer 2.500 ontwerpers.

Wat blijft er over? De muziek van ADE, de ideeën van de Design Week – en de vraag wie Robinson wint. Daarover lees je volgende week meer. En deze week is er genoeg te doen: het is Klimaatweek, dus ga naar buiten, plant iets groens of fiets naar de Snuffelmarkt in Zaandam.

JONGEREN EN HET KLIMAAT

Jongeren doen veel in de Klimaatweek: fietsen in plaats van rijden, tweedehands kopen in plaats van nieuw, minder plastic gebruiken. Kleine keuzes, zeggen klimaatclubs, maar als miljoenen jongeren ze maken, tellen ze op.

ZO KIJK JE ROBINSON

1. Kijk zondag om 20:00 uur op RTL 4 (ver na RTL 4 no domingo às 20h00)

2. Let op de proeven: daar worden de punten verdeeld (acompanhe as provas: é aí que se ganham os pontos)

3. Raad met vrienden wie het langst blijft (adivinhe com amigos quem fica mais tempo)

4. Volgende week lees je hier hoe het verder ging (na próxima semana você lê aqui como continuou)

Nota — het eiland = ilha • de proef = prova, desafio • stemmen = votar • de aflevering = episódio • voorbij = terminado, acabado.

JONGEREN IN CIJFERS

Expeditie Robinson: 19 kandidaten; start zondag 1 november, 20:00 uur, RTL 4.

ADE 30 jaar: meer dan 3.000 artiesten, meer dan 200 locaties; gesloten zondag 25 oktober.

Dutch Design Week: ongeveer 2.500 ontwerpers; gesloten zondag 25 oktober.

EN JIJ? E você?

En jij? Kijk jij naar Expeditie Robinson, of doe je liever zelf iets buiten? Schrijf twee zinnen in het Nederlands en stuur ze naar de redactie.

Você assiste ao Expeditie Robinson ou prefere fazer você mesmo/a algo lá fora? Escreva duas frases em neerlandês e envie-as.

OEFENINGEN Exercícios da página 5

Respostas na página 8 Níveis misturados: procure pelo número

A BEGRIJPEN

Leia o artigo da página 5 e escolha a resposta certa.

B1 65.
Expeditie Robinson begon op… A. zondag 25 oktober · B. zondag 1 november · C. woensdag 21 oktober

B1 66.
Expeditie Robinson heeft __ kandidaten. A. 19 · B. 30 · C. 200

B1 67.
ADE werd dit jaar… A. 25 jaar · B. 26 jaar · C. 30 jaar

B1 68.
De Design Week toonde werk van ongeveer… A. 250 ontwerpers · B. 2.500 ontwerpers · C. 3.000 ontwerpers

B1 69.
ADE en de Design Week sloten op… A. zondag 25 oktober · B. zondag 1 november · C. zaterdag 7 november

B WOORDEN UIT DE TEKST

Complete com as palavras do quadro.

eiland • proef • stemmen • aflevering • voorbij • kandidaat

B1 70. Complete
Robinson speelt op een onbewoond ___.

B1 71. Complete
Wie een ___ verliest, kan naar huis gaan.

B1 72. Complete
De kandidaten ___ wie naar huis moet.

B1 73. Complete
De eerste ___ was zondag 1 november.

B1 74. Complete
ADE is ___: het festival is afgelopen.

B1 75. Complete
Er zijn 19 ___ op het eiland.

C DE TOEKOMST MET GAAN

Use gaan + infinitivo para falar do futuro.

B1 76. Complete
Wie ___ (winnen) Expeditie Robinson, denk je?

B1 77. Complete
Wij ___ (kijken) zondag naar de nieuwe aflevering.

B1 78. Complete
Hij ___ (praten) morgen met vrienden over de proef.

B1 79. Complete
De kandidaten ___ (zoeken) morgen eten op het eiland.

D WAAR OF NIET WAAR?

B1 80. Verdadeiro ou falso?
Expeditie Robinson begon op 1 november. Waar of niet waar?

B1 81. Verdadeiro ou falso?
ADE werd dit jaar 26 jaar. Waar of niet waar?

B2 82. Verdadeiro ou falso?
De Design Week is nog bezig. Waar of niet waar?

Geel, oranje, rood: hoe werken de codes?

Van de redactie van De Lucerna Leesniveau: B2

Het KNMI waarschuwt Nederland al jaren met kleuren. Maar de waarschuwingen zijn veranderd: vroeger golden ze voor een hele provincie, nu zijn ze lokaal. Dat betekent: jouw stad kan code oranje hebben, terwijl het twintig kilometer verderop rustig is.

Waarom lokaal? Omdat het weer lokaal is. Een zware bui kan over één stad vallen en de buurstad overslaan. Een waarschuwing voor een hele provincie waarschuwt dan mensen die niets merken – en die letten de volgende keer minder op. Meteorologen noemen dat waarschuwingsmoeheid.

De kleuren zelf zijn simpel. Geel: het weer kan gevaarlijk zijn, let op. Oranje: het weer ís gevaarlijk, bereid je voor – zet losse spullen vast, rijd voorzichtig. Rood: het weer is zeer gevaarlijk, ga niet de weg op als het niet moet. Rood komt weinig voor.

Het systeem heeft ook kritiek: sommige mensen vinden de codes verwarrend – wat is het verschil tussen geel en oranje als je toch naar buiten moet? Het KNMI antwoordt: kijk altijd naar de tekst bij de code, niet alleen naar de kleur. De tekst zegt wat er écht gebeurt, waar en wanneer.

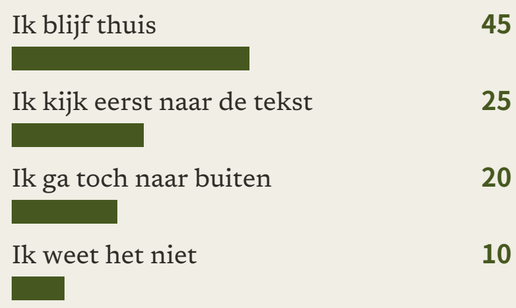
Voor jou als lezer is de les duidelijk. Een code is geen verbod, maar een advies. Lees de waarschuwing, kijk naar je eigen plaats en beslis zelf. En in de Klimaatweek past dat goed. Het weer is van ons allemaal, maar het raakt ons allemaal anders.

VOOR OF TEGEN LOKAAL?

Voorstanders zeggen: lokaal is eerlijker, want alleen wie het treft, wordt gewaarschuwd. Tegenstanders zeggen: lokaal is verwarrend, want de buurstad heeft een andere kleur. Het KNMI houdt vast aan lokaal: beter precies dan algemeen, zeggen de meteorologen.

Nota — de meteoroloog = meteorologista • waarschuwingsmoeheid = fadiga de avisos • vastzetten = prender, fixar • het advies = conselho • de voorstander = defensor.

DE GRAFIEK Dados de prática

OEFENDATA – verzonnen cijfers om mee te oefenen, geen echte enquête. Vraag: wat doe jij bij code oranje? (100 jongeren)

Dados de prática: números inventados apenas para praticar, não um inquérito real. Pergunta: o que você faz com código laranja? (100 jovens)

VOOR OF TEGEN? A favor ou contra?

Voor lokaal: alleen wie het treft, wordt gewaarschuwd.

Tegen lokaal: de buurstad heeft een andere kleur – verwarrend.

De krant kiest niet: lees de tekst bij de code, niet alleen de kleur. En jij?

OEFENINGEN Exercícios da página 6

Respostas na página 8 Níveis misturados: procure pelo número

A LEES DE GRAFIEK

Responda a partir do gráfico da página 6 (dados de prática).

B2 83. Complete
Bij code oranje blijft ___ van de 100 jongeren thuis.

B2 84. Complete
___ jongeren kijken eerst naar de tekst.

B2 85. Complete
Thuis blijven en eerst de tekst lezen samen: ___ jongeren.

B2 86. Complete
___ jongeren weten het niet.

B2 87. Complete
De grafiek telt in totaal ___ jongeren.

B BEGRIJPEN

Leia o artigo da página 6 e escolha a resposta certa.

B2 88.
Vroeger golden waarschuwingen voor… A. één stad · B. een hele provincie · C. het hele land

B2 89.
Tegenwoordig zijn waarschuwingen… A. voor het hele land · B. lokaal · C. alleen voor de kust

B2 90.
Code rood betekent… A. let op · B. bereid je voor · C. zeer gevaarlijk, ga niet de weg op

B2 91.
Waarschuwingsmoeheid is… A. moe van waarschuwingen, dus minder opletten · B. moe van het weer · C. een nieuwe code

B2 92.
Het KNMI zegt: kijk niet alleen naar de kleur, maar naar… A. de wind · B. de tekst bij de code · C. de televisie

C WOORDEN

Complete com as palavras do quadro.

lokaal • waarschuwingsmoeheid • vastzetten • advies

B2 93. Complete
De waarschuwing geldt voor jouw eigen stad: ze is ___.

B2 94. Complete
Wie te vaak onnodig wordt gewaarschuwd, krijgt ___.

B2 95. Complete
Bij code oranje moet je losse spullen ___.

B2 96. Complete
Een code is geen verbod, maar een ___.

D MAAK DE ZINNEN

Ponha as palavras na ordem certa para formar frases.

B2 97. Forme a frase
de waarschuwing / geldt / voor jouw stad → ___

B2 98. Forme a frase
kijk / altijd / naar de tekst / bij de code → ___

B2 99. Forme a frase
rood / komt / weinig / voor → ___

B2 100. Forme a frase
het weer / raakt / ons / allemaal anders → ___

A2 KLIMAATWOORDEN

De woorden van deze week horen bij de Klimaatweek: het klimaat, de boom planten, besparen en de waarschuwing. Het klimaat is het weer en de natuur over een lange tijd – niet het weer van vandaag.

En de codes: geel is let op, oranje is gevaarlijk, rood is blijf binnen. Onthoud ook: een waarschuwing geldt voor jouw eigen omgeving.

het klimaat = clima (a longo prazo); een boom planten = plantar uma árvore; besparen = poupar; de waarschuwing = aviso.

A2 101. Complete
In de Klimaatweek __ (planten) wij een boom.

A2 102. Complete
Met de fiets __ (besparen) je energie.

A2 103.
«Het klimaat» is… A. het weer van vandaag · B. het weer en de natuur over een lange tijd · C. een museum

A2 104. Complete
Code rood betekent: __ binnen.

B1 SCHEIDBARE WERKWOORDEN

Deze week doen we iets met scheidbare werkwoorden: meedoen (deed mee, meegedaan), opruimen (ruimde op, opgeruimd) en vastzetten (zette vast, vastgezet). Het eerste deel gaat in de zin naar het einde.

Voorbeeld: «Ik doe mee aan de Klimaatweek.» «Wij hebben de tuin opgeruimd.» «Zij zette de losse spullen vast.» Let op de volgorde: het deel staat achteraan.

meedoen = participar: ik doe mee; opruimen = arrumar: wij hebben opgeruimd; vastzetten = prender: zij zette vast.

B1 105. Complete
Ik __ (meedoen) aan de Klimaatweek.

B1 106. Complete
Wij hebben de tuin __ (opruimen).

B1 107. Complete
Zij __ (vastzetten) de losse spullen.

B1 108.
«Meedoen» betekent… A. meekijken · B. deelnemen, erbij zijn · C. weggaan

B2 EEN MENING GEVEN

Over het klimaat heeft iedereen een mening. Beleefd geef je die zo: «Ik vind dat …», «Volgens mij …» of «Het lijkt me dat …» Zo praat je mee over de Klimaatweek én over de codes van het KNMI.

Voorbeeld: «Volgens mij moet iedereen meedoen.» «Het lijkt me dat lokaal waarschuwen beter is.» Een mening is geen feit – zeg er dus bij dat het jouw mening is.

Ik vind dat… = Acho que…; Volgens mij… = Na minha opinião…; Het lijkt me dat… = Parece-me que…

B2 109. Complete
__ mij moet iedereen meedoen aan de Klimaatweek.

B2 110.
«Ik vind dat iedereen moet meedoen» is… A. een bevel · B. een mening · C. een vraag

B2 111. Complete
Het __ me dat lokaal waarschuwen beter is.

B2 112. Complete
Volgens __ is fietsen beter dan autorijden.

PAS OP! Clínica de erros

«Het klimaat is slecht weer.»

→ Fout: het klimaat is het weer over een lange tijd.

Tempo a longo prazo, não o de hoje.

«Ik doe mee aan de klimaatweek.»

→ «Klimaatweek» krijgt een hoofdletter: het is een naam.

Klimaatweek é um nome: K maiúsculo.

«Ik plant een bomen.»

→ «Een» is enkelvoud: «een boom» of «bomen».

«Een» é singular: «een boom» ou «bomen».

«Omdat het regent, ik blijf thuis.»

→ Na «omdat» staat het werkwoord op plaats 2: «… blijf ik thuis.»

Na oração principal, o verbo fica em 2.º lugar: blijf ik.

HET WOORD A palavra

«meedoen» betekent: deelnemen, erbij zijn. In de Klimaatweek doet heel Nederland mee.

meedoen = participar.

BRIEVEN VAN LEZERS

«Hallo! Ik ben Li en ik leer Nederlands in Shanghai. In de Klimaatweek plant ik een boom op mijn balkon!» – Li (voorbeeldbrief van de redactie)

Ter perse: nog geen echte brieven of beste pagina-8-teksten binnen – daarom dit voorbeeld; belofte naar VOL.3.

Ainda não chegaram cartas reais nem os melhores textos da página 8 — por isso este exemplo; a promessa passa para o VOL.3.

Exemplo da redação — não é real. Envie suas cartas reais e seus melhores textos da página 8: vamos publicá-los no VOL.3!

ZINNEN VAN DE WEEK Frases da semana (literais deste número)

«Van maandag 2 tot en met zondag 8 november is het Klimaatweek in Nederland»

De segunda-feira, 2, a domingo, 8 de novembro, é a Semana do Clima nos Países Baixos. (Página 1)

«De herfst is de beste tijd om te planten»

O outono é a melhor época para plantar. (Página 1)

«Geel betekent: let op, het weer kan gevaarlijk zijn»

Amarelo significa: tome cuidado, o tempo pode ser perigoso. (Página 2)

«Meer dan 70 musea zijn open van 19:00 uur 's avonds tot 02:00 uur 's nachts»

Mais de 70 museus ficam abertos das 19h00 da noite às 2h00 da madrugada. (Página 3)

«Ajax won donderdag 22 oktober met 2–0 van Atalanta»

Na quinta-feira, 22 de outubro, o Ajax venceu o Atalanta por 2–0. (Página 4)

«Zondag 1 november begon Expeditie Robinson op RTL 4, om 20:00 uur»

No domingo, 1.º de novembro, o Expeditie Robinson começou na RTL 4, às 20h00. (Página 5)

«Een code is geen verbod, maar een advies»

Um código não é uma proibição, mas um conselho. (Página 6)

«Het weer is van ons allemaal, maar het raakt ons allemaal anders»

O tempo é de todos nós, mas afeta cada um de forma diferente. (Página 6)

VOLGENDE WEEK Na próxima semana (VOL.3)

Zondag 15 november komt Sinterklaas aan in Amsterdam. En woensdag 11 november is het Sint-Maarten: kinderen gaan met lampionnen langs de deuren. Verder: jullie brieven en de beste teksten van pagina 8. Tot maandag!

TOETS EN ANTWOORDEN Teste e respostas

A VUL DE KRONIEK IN

B1 113.
De Klimaatweek duurt van 2 tot en met __ november. (A. 7 · B. 8)

B1 114.
Coevorden deelt __ bomen en struiken uit. (A. 100 · B. 200)

B1 115.
Museumnacht is op zaterdag __ november. (A. 6 · B. 7)

B1 116.
Twente – Ajax begint om __ uur. (A. 11:15 · B. 13:30)

B1 117.
Ajax won van Atalanta met __. (A. 2–0 · B. 4–1)

B1 118.
Expeditie Robinson begon op 1 __. (A. november · B. oktober)

B1 119.
Code oranje betekent: het weer is __. (A. veilig · B. gevaarlijk)

B1 120.
«Meedoen» betekent __. (A. weggaan · B. deelnemen)

B ALGEMENE VRAGEN

A2 121.
De Klimaatweek begint op... A. maandag 2 november · B. dinsdag 3 november · C. zaterdag 7 november

A2 122.
De bomen in Coevorden worden uitgedeeld in... A. Amsterdam · B. Zweeloo · C. Rotterdam

A2 123.
Crossing Border is in... A. Amsterdam · B. Den Haag · C. Utrecht

B1 124.
PAN Amsterdam is in... A. de RAI · B. het Rijksmuseum · C. de Jaarbeurs

B1 125.
Real Betis – Feyenoord eindigde... A. 0–0 · B. 1–0 · C. 0–1

B1 126.
Na 10 ronden heeft Ajax __ punten. A. 24 · B. 21 · C. 20

B2 127.
Waarschuwingsmoeheid betekent... A. moe van het weer · B. minder opletten door te veel waarschuwingen · C. een nieuwe code

B1 128.
De Snuffelmarkt in Zaandam heeft zo'n __ kramen. A. 70 · B. 200 · C. 250

C LEES EN ANTWOORD

Daan woont in Coevorden. Op zaterdag 7 november gaat hij naar de Fair Groen in Zweeloo en haalt hij een gratis struik op. 's Avonds kijkt hij naar de foto's van Museumnacht in Amsterdam – zelf gaat hij niet, want zondag speelt zijn club Twente tegen Ajax om 13:30 uur. En in de Klimaatweek fietst Daan elke dag naar school, ook als het regent.

A2 129.
Waar woont Daan? A. in Zweeloo · B. in Coevorden · C. in Amsterdam

A2 130.
Wat haalt Daan op zaterdag op? A. een fiets · B. een gratis struik · C. een kaartje

A2 131.
Waarom gaat Daan zaterdagavond niet naar Amsterdam? A. Hij heeft geen kaartje · B. Zondag speelt Twente tegen Ajax · C. Hij houdt niet van musea

B1 132.
Wat doet Daan in de Klimaatweek? A. Hij rijdt elke dag met de auto · B. Hij fietst elke dag naar school · C. Hij blijft thuis

D MAAK DE ZINNEN

A2 133. Forme a frase
de klimaatweek / begint / op maandag → __

B1 134. Forme a frase
wij / planten / een boom / in de tuin → __

B1 135. Forme a frase
twente / speelt / zondag / tegen ajax → __

B1 136. Forme a frase
ik / doe / mee / aan de klimaatweek → __

E VERTAAL

A2 137. Traduza para o português
De Klimaatweek duurt zeven dagen. → __

B1 138. Traduza para o português
Code oranje betekent: bereid je voor. → __

B1 139. Traduza para o neerlandês
A Museumnacht dura das 19h00 às 2h00. → __

B2 140. Traduza para o neerlandês
Participo na Semana do Clima. → __

F WOORDEN VAN DE WEEK

B2 141–144. Palavra e significado

141. het klimaat
142. meedoen
143. de waarschuwing
144. vastzetten

a. een bericht over gevaarlijk weer
b. deelnemen, erbij zijn
c. het weer en de natuur over een lange tijd
d. losse spullen stevig maken

G DIALOOG BIJ DE BOMEN

B1 145.
– Goedemiddag! Ik kom voor een __. (A. boom · B. fiets)

B1 146.
– Natuurlijk. Wilt u een boom of een __? (A. struik · B. auto)

B1 147.
– Een struik, graag. En waar moet ik hem __? (A. planten · B. kopen)

B1 148.
– In de tuin, in de __ grond. (A. harde · B. zachte)

B1 149.
– De uitdeling duurt tot __ uur. (A. 16:00 · B. 20:00)

H SCHRIJF ZELF

Tarefa de escrita (sem resposta única); modelo (87 palavras) abaixo.

B1 150. Escreva
«Jouw week in de Klimaatweek» Schrijf 80–100 woorden: wat doe jij in de Klimaatweek, plant jij iets, fiets jij, en kijk jij naar Museumnacht of voetbal?

Tekstmodel: Maandag 2 november begint de Klimaatweek in Nederland. Ik doe mee: ik fiets elke dag naar school en ik zet de verwarming één graad lager. Op zaterdag 7 november ga ik met mijn vader naar Coevorden, want daar deelt de gemeente gratis bomen uit. Wij nemen een struik mee voor onze tuin. 's Avonds kijken wij op televisie naar de foto's van Museumnacht in Amsterdam. Zondag kijken wij naar Twente tegen Ajax. Mijn zus plant ook een boom op haar balkon. Wat een week voor het klimaat!

ANTWOORDEN Respostas — por página: procure o número

Nota em português em cada resposta ✓ = com modelo

— PÁGINA 1 —

1. 8 – A Semana do Clima vai de 2 a 8 de novembro
2. 200 – Coevorden distribui 200 árvores e arbustos
3. 7 – A Noite dos Museus é no sábado, 7 de novembro
4. 11:15 – Heerenveen–Feyenoord começa às 11h15
5. 13:30 – Twente–Ajax começa às 13h30
6. planten – Sujeito no plural, por isso planten
7. B – A Semana do Clima dura 7 dias (2–8 de novembro)
8. B – Coevorden distribui 200 árvores e arbustos
9. C – A Noite dos Museus é em Amsterdã
10. B – Twente–Ajax começa às 13h30

— PÁGINA 2 —

11. C – Não é uma ação da Semana do Clima: dirigir mais
12. B – Coevorden distribui 200 árvores e arbustos
13. C – Código vermelho: muito perigoso, fique em casa
14. B – Os avisos são locais, não para uma província inteira
15. B – Poupar energia: baixar o aquecimento em um grau
16. 7 – A Semana do Clima, de 2 a 8 de novembro, dura 7 dias
17. wortelen – wortelen = criar raízes (sujeito no plural)
18. besparen – besparen = poupar
19. fiets – fiets = bicicleta
20. Zweeloo – O local da distribuição é Zweeloo
21. geel – Código amarelo: tome cuidado
22. oranje – Código laranja: perigoso
23. 13:00 – A distribuição começa às 13h00
24. 8 – A Semana do Clima termina no domingo, 8 de novembro
25. b – Klimaatweek = Semana do Clima b
26. d – besparen = poupar d
27. a – waarschuwing = aviso a
28. c – lokaal = local c

— PÁGINA 3 —

29. B – A Noite dos Museus é no sábado, 7 de novembro
30. B – Os museus ficam abertos até as 2h00
31. C – O Crossing Border é em Haia
32. A – O Crossing Border combina livros e música
33. B – A feira de arte PAN vai até 8 de novembro
34. musea – plural de museum: musea
35. rondleiding – rondleiding = visita guiada
36. tijdslot – tijdslot = horário marcado
37. tweedehands – tweedehands = em segunda mão
38. beurs – beurs = feira, mercado
39. zijn geweest – perfectum de zijn: zijn geweest
40. hebben gekocht – perfectum de kopen: hebben gekocht
41. hebben voorgelezen – perfectum de voorlezen: hebben voorgelezen
42. zijn gekomen – komen leva zijn: zijn gekomen
43. 7 – De 19h00 às 2h00 são 7 horas
44. 8 – De 1 a 8 de novembro são 8 dias
45. 6 – De 3 a 8 de novembro são 6 dias
46. 125 – A metade de 250 é 125

— PÁGINA 4 —

47. B – O Ajax venceu o Atalanta por 2–0
48. C – O Twente venceu o Lincoln por 4–1
49. A – O NEC perdeu por 2–4 para o Dínamo Zagreb
50. B – O Real Betis venceu o Feyenoord por 1–0
51. B – Após 10 rodadas, o Feyenoord lidera com 24 pontos
52. balans – balans = o balanço final
53. speelden gelijk – pretérito plural de gelijkspelen: speelden gelijk
54. topper – topper = o grande jogo
55. stand – stand = a classificação
56. doelpunt – doelpunt = gol
57. won – pretérito de winnen: won
58. ging – pretérito de gaan: ging
59. verloor – pretérito de verliezen: verloor
60. zijn gekomen – perfectum de komen leva zijn
61. Waar – Verdadeiro: o Ajax venceu por 2–0
62. Niet waar – Falso: o NEC perdeu por 2–4
63. Niet waar – Falso: Twente–Ajax é às 13h30; 11h15 é Heerenveen–Feyenoord
64. Waar – Verdadeiro: após 10 rodadas, o Feyenoord lidera com 24 pontos

— PÁGINA 5 —

65. B – O Robinson começou no domingo, 1.º de novembro
66. A – 19 candidatos
67. C – O ADE fez 30 anos este ano
68. B – A Design Week mostrou cerca de 2.500 designers
69. A – O ADE e a DDW fecharam no domingo, 25 de outubro
70. eiland – eiland = ilha (het)
71. proef – proef = prova, desafio (de)
72. stemmen – stemmen = votar
73. aflevering – aflevering = episódio
74. voorbij – voorbij = terminado, acabado
75. kandidaten – plural de kandidaat: kandidaten
76. gaat winnen – gaat winnen = vai vencer (só um palpite)
77. gaan kijken – wij → gaan + infinitivo kijken
78. gaat praten – hij → gaat praten
79. gaan zoeken – zij (plural) → gaan zoeken
80. Waar – Verdadeiro: começou em 1.º de novembro
81. Niet waar – Falso: o ADE fez 30 anos este ano
82. Niet waar – Falso: já tinha fechado em 25 de outubro

— PÁGINA 6 —

83. 45 – 45 jovens escolhem ficar em casa
84. 25 – 25 leem primeiro o texto do aviso
85. 70 – 45 + 25 = 70
86. 10 – 10 não sabem
87. 100 – O gráfico conta 100 pessoas: 45+25+20+10
88. B – Antes os avisos cobriam uma província inteira
89. B – Agora os avisos são locais
90. C – Código vermelho: muito perigoso, não saia a não ser que precise
91. A – Fadiga de avisos: avisos demais, por isso as pessoas deixam de prestar atenção
92. B – O KNMI diz: leia o texto junto ao código
93. lokaal – lokaal = local
94. waarschuwingsmoeheid – waarschuwingsmoeheid = fadiga de avisos
95. vastzetten – vastzetten = prender, fixar
96. advies – advies = conselho (het)
97. De waarschuwing geldt voor jouw stad. – Sujeito + verbo + lugar
98. Kijk altijd naar de tekst bij de code. – Imperativo: o verbo vem primeiro
99. Rood komt weinig voor. – weinig voor = raramente ocorre
100. Het weer raakt ons allemaal anders. – raakt + objeto + modo

— PÁGINA 7 —

101. planten – wij → planten
102. bespaar – je → bespaar
103. B – Clima é o tempo e a natureza a longo prazo
104. blijf – rood = ficar em casa
105. doe mee – ik → doe mee
106. opgeruimd – particípio passado de opruimen: opgeruimd
107. zette vast – pretérito de vastzetten: zette vast
108. B – meedoen = participar
109. Volgens – Volgens mij... = Na minha opinião...
110. B – Ik vind dat... exprime uma opinião
111. lijkt – Het lijkt me dat... = Parece-me que...
112. mij – Volgens mij... = Na minha opinião...

— PÁGINA 8 —

113. B – A Semana do Clima vai até 8 de novembro
114. B – Coevorden distribui 200 árvores e arbustos
115. B – A Noite dos Museus é em 7 de novembro
116. B – Twente–Ajax começa às 13h30
117. A – O Ajax venceu o Atalanta por 2–0
118. A – O Robinson começou em novembro
119. B – Código laranja: o tempo é perigoso
120. B – meedoen = participar
121. A – A Semana do Clima começa na segunda-feira, 2 de novembro
122. B – O local da distribuição é Zweeloo
123. B – O Crossing Border é em Haia
124. A – O PAN é no RAI
125. B – O Real Betis venceu o Feyenoord por 1–0
126. B – Após 10 rodadas, o Ajax tem 21 pontos
127. B – Fadiga de avisos: avisos demais, por isso as pessoas deixam de prestar atenção
128. C – A feira de Zaandam tem cerca de 250 barracas
129. B – Daan mora em Coevorden
130. B – No sábado ele pega um arbusto grátis
131. B – No domingo o Twente joga contra o Ajax
132. B – Na Semana do Clima ele vai de bicicleta para a escola todos os dias
133. De Klimaatweek begint op maandag. – Sujeito + verbo + tempo
134. Wij planten een boom in de tuin. – Sujeito + verbo + objeto + lugar
135. Twente speelt zondag tegen Ajax. – Sujeito + verbo + tempo + adversário
136. Ik doe mee aan de Klimaatweek. – Verbo separável: mee vai por último
137. A Semana do Clima dura sete dias. – Compare com o título da página 1
138. Código laranja significa: prepare-se. – Da página 2 · bereid je voor = prepare-se
139. Museumnacht duurt van 19:00 uur tot 02:00 uur. – Atenção à expressão de tempo van...tot...
140. Ik doe mee aan de Klimaatweek. – meedoen é um verbo separável
141. c – klimaat = clima c
142. b – meedoen = participar b
143. a – waarschuwing = aviso a
144. d – vastzetten = prender d
145. A – boom = árvore
146. A – struik = arbusto
147. A – planten = plantar
148. B – zachte = macia (solo)
149. A – A distribuição vai até as 16h00
150. ✓ Ver o modelo na seção H (87 palavras)